

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

mw. (10)(2e)

T (10)(2e)

secretariaatms@nationaalcoordi
natorgroningen.nl

Datum

29 september 2017

Kenmerk

NCG / 17150718

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Verslag vergadering Maatschappelijke Stuurgroep
Voorzitter	De heer J. Kamminga
Vergaderdatum en -tijd	14 september 2017, 09.00 uur - 12.00 uur
Locatie	Ontmoetingscentrum Buurhoes, Gaykingastraat 16, Ten Boer
Aanwezig	<p>■ Dhr. (10)(2e) (Gasberaad/VNO-NCW), dhr. (10)(2e) (Gasberaad/Libau), mw A. Schäfer (Gasberaad/NMF), dhr. D. Schorren (GBB), dhr. J. Wigboldus (Gasberaad/GMS), mw (10)(2e) (Gasberaad/LTO Noord), dhr. (10)(2e) (GBB), mw. M. Langebeek (Gasberaad/FNV), dhr (10)(2e) (Gasberaad), dhr. (10)(2e) (Gasberaad/CNV), dhr. (10)(2e) (Gasberaad/HPAG), dhr. H. Alders (NCG), dhr. (10)(2e) (Gasberaad/Platform Kerk en Aardbeving).</p>
Afwezig	<p>Dhr. J. van der Knoop (GBB), dhr. J. Bessembinders (Gasberaad/Groninger Dorpen), dhr. C. Zijderveld (Gasberaad/SBE), dhr. (10)(2e) (Gasberaad/HPAG).</p>

1. Opening

2. Verslag Maatschappelijke Stuurgroep 20 juli 2017

- Naar aanleiding van p.2, agendapunt 4, erfgoed merkt de heer (10)(2e) op dat hij de vorige vergadering heeft gerefereerd aan de Taskforce Monumenten en wil dit graag in het verslag terugzien. De Taskforce zou een goede input kunnen leveren aan de Stuurgroep en kan aan de voorbereiding bijdragen. De NCG merkt op dat de Taskforce niet in de werkwijze van de NCG past. De heer (10)(2e) geeft aan dat dit indruist tegen de aanbeveling en ook de afspraak die een jaar geleden is gemaakt in de stuurgroep als voorloper van de tijdelijke stuurgroep. NCG geeft aan dat er geen rol en plaats is voor de Taskforce in de huidige infrastructuur. De Stuurgroep Erfgoed is het enige gremium. Mogelijk kan de Taskforce inbreng hebben in de Stuurgroep Erfgoed.
- Mevrouw (10)(2e) : p. 4 arbeidsmarkt moet woningmarkt zijn.
- Mevrouw Schäfer merkt op dat op p. 4 bij 'Onderzoek meetinstrumentarium' staat dat een voorstel en uitwerking terugkomt op de agenda. De NCG geeft aan dat dat komt.
- Mevrouw Schäfer vraagt hoe het met het advies van de RvS staat. De NCG geeft aan dat het advies geheim is en bij het Kabinet ligt. Er zijn geen ontwikkelingen te melden. Onder de gemaakt opmerkingen wordt het verslag vastgesteld.

3. Verslag extra Maatschappelijke Stuurgroep 27 juni 2017 (schadeprotocol)

Geen opmerkingen, verslag wordt vastgesteld.

4. **Verbreiding Arbitrer**

Mevrouw Top merkt op dat nieuw is dat er gesprekken worden gevoerd met verschillende partijen. De gemeenten en provincie hebben besloten trajecten te starten maar wachten tot het protocol geland is. Hoe staat het met de andere partijen: Nedmag, Gasunie en Akzo Nobel?

De NCG geeft aan dat er uitvoerige gesprekken hebben plaats gevonden met Nedmag, Gasunie en Akzo Nobel. Zij reageren gemengd. Enerzijds hebben deze partijen een procedure die ze zouden willen toepassen. Anderzijds willen ze in beginsel wel toetreden tot het schadeprotocol maar gelet op de (kosten)ontwikkelingen rondom de vergunningverlening willen zij dat niet zonder meer. Aan de voorkant willen Nedmag, Akzo Nobel en Gasunie wel meedenken aan de complexe situatie zelf maar of zij formeel meedoen aan de geschillenregeling is de vraag. Dit zal van geval tot geval tot bekeken worden. Mevrouw Top vraagt of er ooit sprake van is geweest om hier één loket van te maken. De NCG antwoordt dat zodra er sprake is van een complexe zaak er één loket is. Eén loket is dus tweedelijns in dit geval.

5. **Actualisatie MJP**

De NCG geeft een toelichting. Het eerste MJP was een zeer uitgebreid proces. Voor het komende jaar moet er een actualisatie plaats vinden. De conclusie is dat het MJP niet herschreven moet worden maar het moet echt gaan om nieuwe onderwerpen. De NCG wil vast anticiperen op het feit dat er een nieuwe methodiek is. Het voorstel is de punten uit het memo op te nemen. De NCG vraagt of de stuurgroep zich daarin herkent en welke punten de stuurgroep verwacht terug te zien. De NCG nodigt de stuurgroep uit z.s.m. te laten weten wat zij verwacht en wat er geregeld moet worden. De voorzitter vraagt of het verstandig zou zijn te wachten op het nieuwe kabinet. De NCG geeft aan dat het onzeker is hoe lang dat duurt en wat eruit komt.

De heer Wigboldus verzoekt de nieuwe onderdelen/tekst t.o.v. 2017 te markeren ter vergroting van de leesbaarheid en toegankelijkheid.

Mevrouw Top merkt op dat het MJP voor meer jaren is. De actualisatie is meer een jaarplan dan een nieuw MJP, het is meer een vertaling van het MJP van wat er in 2018 gaat gebeuren. De NCG bevestigt dat. Het zijn de speerpunten van het 3^e jaar van het eerste MJP. De volgende versie wordt een integrale herziening.

De heer (10)(2e) verzoekt bij het onderdeel Risicobeleid en versterken een paragraaf toe te voegen. Hij mist daar namelijk de bedrijfsgebouwen. Het betreft een specifieke groep en die heeft een andere dynamiek dan woningen. Hij stelt voor dit in de actualisatie alvast op te nemen en een verdere uitwerking op te nemen in de volledige herziening van het MJP. De NCG is het hiermee eens. Dit is ook gerelateerd aan de vraag hoe om te gaan met bedrijfscontinuïteit.

Mevrouw Schäfer geeft aan dat het wenselijk zou zijn op te nemen wat de NCG van plan is in 2018 te doen en wat er nog moet gebeuren. Een tabel met resultaten zou goed zijn.

De voorzitter stelt vast dat er op verschillende onderwerpen behoefte is aan meer overzicht. Mevrouw (10)(2e) (Groninger Dorpen) merkt op dat het goed zou zijn dat vermeldt wordt dat dorpshuizen een aparte categorie was en dat zij nu in de gebiedsgerichte aanpak zijn opgenomen.

De NCG benadrukt nogmaals dat als de stuurgroep elementen terug wil zien, dit dan vooral te melden bij de NCG.

6. **Ongelijkmatige bodemdaling**

De heer Schorren vraagt uitleg waarom tot het najaar wordt gewacht met het plaatsen van de tiltmeters en waarom de NCG nog geen contact heeft gehad met de heer Van der Gaag en met de andere experts. Verder vraagt hij waarom aan het kennisplatform alleen de gebruikelijke organisaties deelnemen zoals TNO en Deltares KNMI en anderen en waarom de vragen niet zijn meegenomen die daadwerkelijk zouden moeten worden beantwoord. De onderzoeksvragen mede bepalen door de Regio die daar behandeld moeten worden.

De NCG licht toe dat tijdens de vergadering van 20 juli jl. is vastgesteld wat de aanpak zal zijn en dat een proef wordt gedaan. In verband met de vakantie is dit nog niet gestart. De NCG gaat op korte termijn met de heer Van der Gaag spreken.

De NCG verwijst naar het verslag van de kennistafel waaruit blijkt dat alle betrokken partijen aanwezig waren. Daar zijn vraagpunten geformuleerd die bekeken worden in relatie tot de

ondergrond. De NCG zal de kennistafel te kennen geven hoeveel onderzoeksgeld beschikbaar is. Vervolgens kan de kennistafel gelet op de aanbevelingen en prioriteringen bepalen welk onderzoeken als eerste worden uitgevoerd. Mevrouw Top vraagt waar de afwegingen worden gemaakt over prioriteit en budget. De NCG antwoordt dat de kennistafel bepaalt wat de inhoudelijke prioriteiten zijn waarna de NCG een afweging maakt t.a.v. de beschikbare budgetten.

Mevrouw Top merkt op dat de notitie die voorligt over de ongelijkmatige bodemdaling gaat. Dit is eerder aan de orde is geweest bij Sweco. Er is nog geen finaal antwoord op de gelijkmatige bodemdaling. Zit dat dan ook in datzelfde traject?

De NCG geeft aan dat de notitie die nu voor ligt, een reactie is op de vraag uit de vorige vergadering of met het Antea-rapport de oorzaak van ongelijkmatige bodemdaling duidelijk is. Dat is niet het geval. Deze vraag kan via de kennistafel of anderszins worden onderzocht. Er moet in ieder geval een gesprek tussen van der Gaag en Commissie bodemdaling moet worden gevoerd

De heer Wigboldus vraagt of het mogelijk is de kennistafel met klem te verzoeken dat dit onderzoek een hoge prioriteit krijgt. Het betreft agro waar tot nu toe weinig aan onderzoeksgeld aan besteed is terwijl de vraag al jaren loopt.

De NCG antwoordt dat het Kabinet heeft gemeld dat er een kennistafel ondergrond komt. Bekeken moet worden wat er in die onderzoeken zit. Dan is het de vraag of in die kennistafel de relatie bodemdaling en de oppervlakte een punt van onderzoek is of niet. Zo niet dan gaat die vraag mee in de andere tafel. De NCG zegt toe de stuurgroep hier op korte termijn over te informeren. LTO heeft in samenwerking met TCBB onderzoek gedaan. De uitkomsten konden niet leiden tot algemene conclusies. Voor het vervolg zullen alle onderzoeken erbij worden betrokken. Het onderzoek van Sweco was een pilot op twee plekken.

7. Mededelingen

a. Voortgang uitvoering door de NCG/ b. Voortgang Versterken

De NCG geeft de stand van zaken van het Versterkingsprogramma. Binnen 5 jaar 22 000 gebouwen en 1500 andere gebouwen moeten worden geïnspecteerd. Dat zijn meer adressen. In december 2016 waren er 1467 woningen die versterkt moeten worden. In het tweede kwartaal zijn deze concept-versterkingsadviezen (VA's) beschikbaar gekomen. Deze concept-VA's zijn beoordeeld maar bleken kwalitatief niet goed. Een voorbeeld is dat de NPR wordt door de verschillende bureaus verschillend geïnterpreteerd maar ook dat het advies als zodanig niet juist is. De bewoners zijn daarop geïnformeerd dat het meer tijd kost om een juist advies te geven. Daarop zijn crashacties uitgevoerd door alle concept-VA's heen waarbij per advies is aangegeven welke verbeterlagen moesten plaatsvinden. Met NAM/CVW is afgesproken dat dit voor 1 september moest gebeuren. Er zijn verbeteringen aangebracht en de verbeterde concept-VA's worden nu bij de NCG gevalideerd.

De heer (10)(2a) vraagt of dit betekent dat de adviezen van de pilot woningen ook niet juist zijn. De NCG antwoordt dat dat niet het geval is. Die vallen hier buiten.

Mevrouw Langebeek vraagt of de concept-VA's nog niet met bewoners zijn besproken. NCG geeft aan dat in een aantal gevallen waar zekerheid bestond over de VA's met die bewoners is gesproken. Van belang is dat de leerervaringen in de volgende plannen tot uitdrukking komen. Hoe de bureaus beoordelen moet gelijkgetrokken worden.

De heer (10)(2e) vraagt of versterken in bepaalde gevallen wel zin heeft en of er niet beter nieuwbouw gepleegd kan worden.

De NCG bevestigt dit maar in de VA moet getoond worden hoe ver de kosten boven herbouw uitstijgen. Dan moet er een afweging gemaakt worden. Mensen kiezen dan toch vaak voor versterken en niet voor nieuwbouw. De afweging sloop nieuwbouw doet zich ook voor bij de corporatiewoningen. Om verantwoorde gesprekken hierover te voeren moet het basismateriaal in orde zijn.

De heer (10)(2a) vraagt hoeveel VA's er in juli lagen, op basis van hoeveel concept-VA's de NCG heeft ingegrepen en hoeveel er nu zijn.

Er waren ruim 800 concepten die niet in orde waren en er zijn nu ongeveer 1450 verbeterd. Deel de NCG mee. Met de binnen- en buitenring wordt het kerngebied en daarbuiten bedoeld.

Mevrouw Top vat samen dat naar soort standaard-advies wordt toegewerkt en in elk VA een herbouwwaarde wordt opgenomen. Is dat ook het geval bij HIEH? Zij vraagt een aparte rapportage over HIEH.

Door de NCG wordt dit bevestigd. Het komt bij HIEH vaak voor dat de versterkingskosten de herbouw te boven. Het is niet alleen economische afweging voor bewoners. Een aparte rapportage over HIEH komt bij de andere informatie over versterken.

De NCG licht toe dat in de kwartaalrapportage al vermeld was dat een aantal inspecties niet te traceren was. Na onderzoek bleek dat inspecties niet gedaan waren dan wel niet gepland. Verder blijkt dat er onvoldoende engineeringscapaciteit in de markt wordt weggezet en dat dat ook nog eens naar typologie wordt gedaan en niet naar gebied. De vraag is of dit kan leiden tot een coherente aanpak komt. In juli is een analyse wat er aan de hand was en wat dit jaar mogelijk is. De voortgangsrapportage laat zien dat de afspraken hieromtrent niet gehaald worden. De NCG zal de stuurgroep op een later moment verder informeren over de crashacties en welke structurele maatregelen genomen moeten worden.

De heer (10)(2e) vraagt of Opwierde-Zuid hierdoor vertraging oploopt. Dat is niet het geval zegt de NCG.

De stuurgroep vindt het niet acceptabel dat NAM en CVW zich niet aan de afspraken houden. NAM en CVW kunnen niet leveren wat gewenst is.

De NCG geeft aan dat NAM op afstand moet nu gerealiseerd worden. Daarvoor is nodig dat de discussie over de kaders wordt afgerond.

De heer (10)(2e) vraagt of de deze opgave een maat te groot is, gelet ook op alle adviseurs die hierbij betrokken zijn.

De NCG vindt dit een terechte vraag. Er moet veel geleerd worden van de 1467. Het is complex maar de NCG verbaast zich erover dat niet tijdig de juiste vragen gesteld worden tijdens het proces van de VA's. De eerste twee kwartalen worden de VA's geengineerd volgens de NPR 2015 en niet volgens de nieuwe NPR van 2017.

Volgens de heer (10)(2e) is de grootste angst of dit nog wel maatschappelijk verantwoord is.

De NCG geeft aan dat de enige manier om dit te doen is structurele wijzigingen door te voeren. Je moet regie kunnen voeren.

Mevrouw Top geeft aan dat bij schade al geconstateerd is dat het niet goed loopt en bij versterken ook. Als Den Haag niet ingrijpt dan zijn we op heilloze weg bezig.

De NCG bespreekt verschillende mogelijkheden. Als de aansprakelijkheid blijft zoals die is dan kan de NCG dan komen tot NOA als er kaders worden afgesproken. De situatie wordt eenvoudiger als er een schadefonds met een brede definitie is.

De voorzitter stelt dat die kaders er moeten komen: wat mag wel en niet, wat is de aansprakelijkheid van de NAM.

Mevrouw Top stelt vast dat in vijf jaar tijd de kaders voor schade nog niet zijn vastgesteld met NAM samen. Dat gaat voor versterken ook niet lukken. Daar waren duidelijke afspraken voor maar NAM komt die niet na en er zijn geen mogelijkheden om daar wat aan te doen. De stuurgroep onderschrijft dit.

De NCG probeert te laten zien wat er aan de hand is, wat er gedaan is, welke structurele interventies zijn toegepast. De NCG komt met een totaaloverzicht op dit punt terug bij de stuurgroep met daarbij aangegeven wat de haalbaarheid is en wat daar voor nodig is.

De voorzitter spreekt steun uit aan de NCG op dit punt maar de problematiek is complex en er bestaat een groot gevoel van onmacht.

Mevrouw (10)(2e) vraagt of het veranderende beeld over seismische dreiging in de toekomst meespeelt. De NCG zegt dat die vraag altijd aan de orde is. De seismiciteit heeft een effect op de kans maar het risico blijft relatief hoog.

De voorzitter concludeert dat afgezien van het risico de mensen voortdurend met bevingen, schade, problemen, onzekerheden en schademeldingen worden geconfronteerd. Dat moet opgelost worden.

De stuurgroep verzoekt in een volgende of aparte vergadering NAM en CVW uit te nodigen om uit te leggen hoe dit heeft kunnen gebeuren en hoe dit opgelost kan worden. Het is van belang dat NAM hoort wat de stuurgroep hiervan vindt en de stuurgroep wil daar een afspraak over maken. De NCG gaat hierover nadenken.

De voorzitter stelt voor de voortgang van het schadeprotocol te bespreken. De heer Schorren geeft aan dat hier niet over gesproken hoeft te worden. Dit gebeurt in klein verband. De heer Wigboldus voegt toe dat de Regio heeft aangegeven wat de toekomst is voor de provincie en heeft daar vier pijlers voor benoemd. Dit is een nog niet gelopen race door toedoen van het Rijk. Daar hoeft in dit verband niet over gesproken te worden.

c. Stand van zaken t.a.v. regelingen

De heer Wigboldus vraagt of de pilot koopinstrument loopt als voorzien. Wordt de einddatum gehaald?

NCG bevestigt dat dit zo is. Mogelijk volgende stap nieuw jaargang 10 miljoen toevoegen. Niet gelijk of het meerjarig wordt.

De heer (10)(2e) merkt op dat er in Loppersum het Plan "Geen gat zonder plan" in werking is. Dit plan zou er toe moeten leiden dat er geen gaten in de bebouwing (in de winkelstraat) ontstaan door sloopectiviteiten van NAM. Er is een pand aangekocht, een beschermd dorpsgezicht, waarbij bedongen is dat er vijf jaar geen bebouwing zal plaats vinden. Dit vindt men in Loppersum zorgelijk. Is dit bekend?

De NCG stelt voor dit bilateraal af te stemmen.

d. Vouchers

De stuurgroep neemt de informatie die conform verzoek is, voor kennisgeving aan. Mevrouw Top merkt op dat de vele categorieën tot veel verwarring leiden in de regio. En er is verwarring over de consequenties per categorie. Er is waarschijnlijk ook verwarring over de finale kwijting.

De NCG vraagt de concrete gevallen te melden. Wellicht is het goed een gesprek met Gasberaad en eventueel Stut en Steun en de NCG te organiseren hoe deze punten opgepakt kunnen worden. De voucherbrieven moeten juist goed uit te leggen zijn.

e. Verslag stuurgroep leefbaarheid d.d. 6 juli 2017

Voor kennisgeving aangenomen

f. Verslag Bestuurlijke Stuurgroep 1 juni 2017

Voor kennisgeving aangenomen

g. Stand van zaken NAM op afstand

Dit punt is meegenomen onder punt 7a/b. Dit punt moet ook bij de formatie worden besproken. Vanuit de NCG wordt input gegeven.

h. Kwartaalrapportage Q2

De heer (10)(2e) merkt op dat er in het kader van een pilot in de winkelstraat in Loppersum in het tweede kwartaal 16 gebouwen als geïnspecteerd zijn aangemerkt maar dat is niet het geval. Wat betekent dit voor de rest van de cijfers in de kwartaalrapportage.

NCG zal dit checken.

Verder merkt de heer (10)(2e) op dat het uitgangspunt is dat particuliere eigenaren en verhuurders aan dezelfde regeling op het terrein van verduurzaming kunnen deelnemen. Verduurzamen. Hij wil graag ook iets dergelijks voor ondernemers geregeld zien.

De NCG is het hiermee eens maar dit is erg lastig is in verband met staatsteun. Hij voert gesprekken hierover in Brussel om uit te leggen dat het MKB hier niet om gevraagd heeft en dat dit een uitzonderingssituatie is.

Mevrouw Schäfer vindt het jammer dat de lokale energietransitie en de samenwerking daarin met de Provincie niet terug te vinden is in de rapportage.

De NCG licht toe dat dit een programma is van de provincie en dat de NCG die mede mogelijk maakt. Dit hoort wel onder kansrijk maar wordt door de Provincie uitgevoerd en daar rapporteert de NCG niet over.

Verder vindt mevrouw Schäfer het een zorgelijke ontwikkeling dat de grafiek over proceskosten en schadeafhandeling naar beneden gaat. De proceskosten lopen op en de schadevergoeding wordt minder.

De NCG legt uit dat dit te maken heeft met C-schades. Hoe meer discussie over C-schades hoe meer onderzoek er plaats vindt.

Mevrouw Top vraagt of de aankopen in de pilot koop door de tijdelijke stichting worden gekocht. NCG antwoordt dat dat het geval is. De woningen gaan daarna naar het woonbedrijf. Eerst wordt gekeken of de gekochte woning als wisselwoning kunnen worden gebruikt en als dat niet lukt dan worden de woningen verkocht.

Mevrouw Top vraagt n.a.v. p. 14 of bij de tabellen inspecties het aantal VA's kan worden opgenomen. Naar aanleiding van tabel 10 wordt gevraagd de panden zijn in de transitieprojecten buitenprioritaire gebiedsaanpak.

De NCG geeft aan dat die in het verleden zijn opgestart door NAM en CVW. Die zitten in verschillende faseringen.

Naar aanleiding van deze verschillende categorieën vraagt mevrouw Top de NCG een overzicht te verstrekken van de verschillende trajecten zoals van de pilots, de corporaties, gebiedsgericht trajecten, HIEH en losse versterkingsprojecten. Wie is daarbij in the lead en wat zijn de kaders die ontwikkeld worden. De NCG zal proberen dit inzichtelijk te maken.

De heer (10)(2e) vraagt naar het gemiddelde schadebedrag op 2016. Dit lijkt niet te rijmen met de uitkeerde schadebedragen.

Een deel van de uitkeringen is voor schades van voor dit kwartaal. Dit wordt verder bilateraal met de heer (10)(2e) afgestemd. Er zal worden geprobeerd een betere toelichting te geven in de rapportage.

i. Verslag ambtelijk overleg toepassing bouwbesluit t.b.v. versterkingsopgave

Voor kennisgeving aangenomen.

8. Vergaderschema 2018

De heer Schorren merkt op dat de MS voorafgaand aan de BS is gepland. Het was ooit de bedoeling om van te voren met de BS van gedachten te wisselen. Daarvoor is meer tijd nodig. Het voorstel is daarom om op twee verschillende dagen te overleggen. Mevrouw Schäfer stelt voor om de vergadering een half uur later te starten en te eindigen.

9. Kennistafel Leefbaarheid

Mevrouw Schäfer vraagt of dit punt terugkomt in de stuurgroep leefbaarheid.

De NCG licht toe dat dit geen onderdeel is van de stuurgroep leefbaarheid. Het is goed om de stuurgroep leefbaarheid die info te geven om daarover te discussiëren. In de stuurgroep leefbaarheid moet vertaling aan de orde zijn. De voorliggende notitie gaat over de opvolging van de aanbevelingen van de RUG. Hoe gaan we verder. Het punt hier aan de orde is om een organisatie zover krijgen dat die de coördinatie op gang brengt rondom de psycho-sociale effecten. Dat komt in de Maatschappelijke Stuurgroep terug. Dit heeft geen samenhang met stuurgroep leefbaarheid. De NCG neemt contact hierover op met mevrouw Schäfer.

10. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen punten voor de rondvraag. De vergadering wordt gesloten.